

de natuur en in de rede'),²⁰ 'De zegepraal der vrijmetselaars' (bij trouw aan de beginselen van deugd en wijsheid, eensgezindheid en menslievendheid, de zorgvuldige vermindering van burgerlijke en godsdienstige geschillen enz.),²¹ 'De Maatschappij tot Nut van 't Algemeen en de Joden' (niet de vorming van 'mensen tot goede christenen' moet het doel zijn, maar de vorming van 'christenen tot goede mensen' en dat doel kan men evenzeer nastreven aangaande de 'joden, mohammedanen en heidenen'),²² 'Over het gevaar van een menschenhater te kunnen worden' (blijf trouw aan de 'hoogere godsdienstig-zedelijke beginselen'),²³ 'Welke is de grondslag der vrijmetselarij? Is die grondslag onwankelbaar? Wat beveiligd haar voor vergaan?' (de vrijmetselaar gelooft 'dat het waarlijk goede trotsch alle gebrek en verkeerdheid, in alle Godsredelijke schepselen aanwezig is'; het is het geschenk van 'Hem, die de liefde zelve is' aan alle mensen 'als Zijne kinderen').²⁴

In *De Acacia* etaleert Anneveld zijn kennis van de (geschiedenis van de) wijsbegeerte (22 en 26) en geeft hij blijk van zijn afkeer van de intriges van rooms-katholieke geestelijkheid.²⁵ Dat hij een 'belijder van de waarheden des Evangelies' (26, p. 157) is, valt uit zijn beschouwingen niet direct af te leiden. Wel kan uit de door hem gebezigde formuleringen zo nu en dan opgemaakt worden dat hij goed in de Bijbel thuis was. In zijn schildering van de bestemming van de vrijmetselaar resoneren Jesaja 60:19-20 en Openbaring 21:23 mee: 'eens zult gij daar [in het verblijf van ware rust en vrijheid, van liefde en reinheid] aanlanden, waar gij het licht der zon bij dag en het schijnsel der maan bij nacht niet meer zult behoeven. De *eeuwige* zal daar uw *licht* zijn!' (27, p. 361).

God is een realiteit. De ware vrijmetselaar aanbidt 'Hem, die uit de schepping kenbaar is, en tracht zulks bij het gansche Godsgeslacht te bevorderen', maar richt zijn aandacht tevens op 'de gedachten der wijzen' die 'vroeger en later voor het rijk der waarheid en der deugd hebben gestreden, en het gebied der zedelijkheid hebben uitgebreid' (20, p. 31).

Het betrachten van de deugd is een weerkerend refrein. De vrijmetselaar is 'tot Gods beeld geschapen en tot de hoogst zedelijke volmaking geroepen'. Hij weet dat 'waar geluk' afhankelijk is van de aanwezigheid van 'wijsheid en deugd' (22, p. 129) en wijsheid voortkomt uit 'de alom geldige, steeds vooruitstrevende opvoedingsopenbaring der rede' (22, p. 145). Van de deugd geeft Anneveld een concreet beeld. Zijn logebroeders roept hij op tot echtelijke trouw:

Dat ieder uwer haar [zijn vrouw] beschouw'!
Als 't voorwerp uwer trouwe.
Zij zij en blijve u alles waard

²⁰ 2 (1853), nr. 19.

²¹ 3 (1854), nrs 42 en 42.

²² 4 (1855), nr. 35. Anneveld mengde zich in de discussie over de vraag of het lidmaatschap van de Maatschappij, voorbehouden aan christenen, mocht worden uitgebreid.

²³ 7 (1858), nr. 23.

²⁴ 8 (1859), nr. 5.

²⁵ In 'Lessen uit België', 7 (1858), 53-54.